



आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को
आय - व्ययको अनुमान (वजेट वक्तव्य)



कुशमा नगरपालिका
कुशमा, पर्वत
गण्डकी प्रदेश, नेपाल
१० असार, २०७६

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को आय - व्ययको अनुमान (वजेट वक्तव्य)

सभाध्यक्ष महोदय,

एवं नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

१. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र संस्थागत भएपछि संविधान र संघीयताको कार्यान्वयनकै क्रममा कुशमा नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को वजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्त सुखद अनुभूति गरेकी छु ।
२. आमूल राजनैतिक परिवर्तन मार्फत मुलुकको समग्र रूपान्तरणको लागि भएका सम्पूर्ण आन्दोलनहरूको स्मरण गर्दै आफ्नो ज्यानको आहुति दिनुहुने वीर सहीदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु साथै आन्दोलनका सम्पूर्ण घाइते, वेपत्ता, योद्धा एवं पिडित परिवार र व्यक्तिहरू प्रति सम्मान व्यक्त गर्दछु ।
३. चालु आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा पुर्वाधार विकास, सामाजिक विकास, संस्थागत विकास, आर्थिक विकास, वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन लगाएत विभिन्न विषय केन्द्रित योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिएका थिए । चालु आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा कुल आय ६९ करोड ८८ लाख प्रस्ताव गरिएकोमा ७२ करोड ९३ लाख ७ हजारको संसोधित आय अनुमान गरी प्राथमिकताका कार्यक्रमहरूमा खर्च हुने ब्यवस्था मिलाएकी छु ।
४. जस अन्तर्गत नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको चालु खर्च तर्फ ७ करोड १६ लाख, वडा कार्यालयहरूको चालु खर्च २ करोड २८ लाख ५४ हजार, पुँजीगत खर्च तर्फ ९ करोड ९४ लाख ४७ हजार, विषयगत शाखाको कार्यक्रम सञ्चालनका लागि २ करोड ६० लाख, फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि ४० लाख, वन तथा भु-संरक्षणका लागि २० लाख, संस्थागत विकासका लागि १ करोड ८० लाख, संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रमका लागि ३५ करोड २० लाख २० हजार, संघिय सरकारबाट प्राप्त समपुरक अनुदान अन्तर्गतका कार्यक्रमका लागि २ करोड २६ लाख ४४ हजार, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमका लागि ३८ लाख ३८ हजार, सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमका लागि ९ करोड ८ लाख १० हजार, स्थानीय पुर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रमका लागि ६० लाख, स्थानीय तह क्षमता विकास कार्यक्रमका लागि ३ लाख ५ हजार, झोलुङ्गेपुल क्षेत्रगत कार्यक्रमका लागि ६३ लाख, गरिव सँग विश्वेश्वर कार्यक्रमका लागि ३ लाख ९४ हजार, प्रदेश सरकार सामाजिक विकास मन्त्रालयबाट हस्तान्तरित कार्यक्रमका लागि ३० लाख ९५ हजारको संसोधित खर्च प्रस्ताव गरेकी छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अव म चालु आ.व. २०७५/७६ को प्रगति विवरणवारे संक्षेपमा जानकारी गराउने अनुमति चाहान्छु ।

५. चालु आर्थिक वर्षमा चालु खर्च तर्फ हाल सम्म ८२.३०% वित्तीय प्रगती र पुँजीगत खर्च तर्फ ८३% भौतिक प्रगती र ५९.०९% वित्तीय प्रगती भएको छ । नगरमा संचालित ४०६ योजना मध्ये हालसम्म २५० योजनाहरू फरफारक भैसकेका छन भने १०९ योजनाहरूको सम्पूर्ण काम पुरा भई भुक्तानीको प्रक्रियामा रहेका छन्। त्यस्तै ४७ योजनाहरूको काम तिव्र गतिमा भैरहेकोछ । नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम, प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रमहरूको हाल सम्म ७०.३८% वित्तीय प्रगति र ७६.२३% भौतिक प्रगति भएको व्यहोरा अवगत गराउँदछु । वडागत रूपमा विनियोजित चालु खर्चको हाल सम्म ८९.०३% वित्तीय प्रगति भएको छ भने नगरक्षेत्र भित्र सञ्चालित ठूला पुर्वाधारहरूको हाल सम्म ९१.५७% भौतिक प्रगति र ८४.५% वित्तीय प्रगति भएको छ । चालु आ.व. ०७५/७६ मा राजश्वको अनुमान २०७६ जेठ सम्म ७०% असुली भएको छ ।

६. प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा निम्न नीति तथा आधारहरूलाई आत्मसात गरिएको छ ।
- नेपालको संविधानको अनुसूची ८ र ९ मा उल्लेखित स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारको सूची तथा मौलिक हकहरू,
 - नेपालको संविधान भाग ४ अन्तर्गतका राज्यका आर्थिक, सामाजिक, प्राकृतिक श्रोतको उपयोग, वातावरण संरक्षण सम्बन्धि नीतिहरू, धारा ५९ को आर्थिक अधिकार र भाग १९ को आर्थिक कार्यप्रणाली
 - स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ मा भएका व्यवस्थाहरू,
 - संघिय सरकारले अंगिकार गरेको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू,
 - प्रदेश सरकारले अंगिकार गरेका नीति तथा प्राथमिकताहरू,
 - विकासका बहु आयामिक मुद्दाहरू, सामाजिक संरक्षण, दिगो विकास, जलवायु परिवर्तन, विपद व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास, बालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरणमैत्री स्थानीय शासन, पूर्ण सरसफाइ लगायतका अन्तर्सम्बन्धित विषयहरू ।
 - समुदाय, टोल, वस्ति स्तरमा भएका छलफल, नागरिक स्तरबाट उठान भएका आवश्यकता एवं अपेक्षा तथा वडा समितिका सिफारिसहरू

सभाध्यक्ष महोदय,

७. जनआकांक्षा सम्बोधन गर्ने क्रममा सिमित बजेटबाट असिमित मागहरू सम्बोधन गर्नु निश्चय नै सहज छैन । यद्यपी ठुला, दिगो विकासमा टेवा पुग्ने र नगरवासीको जिवनस्तरलाई माथी उठाउने प्रकृतिका योजनाहरूलाई प्राथमिकतामा राखी बजेट विनियोजन गर्ने प्रयास गरेकी छु ।
८. स्थानीय सरकारका रूपमा यस नगरपालिकाको गरिमामय नगर सभामा प्रस्तुत गरिएको २०७६/७७ को बजेट तथा कार्यक्रमको निम्न उद्देश्यहरू रहेका छन् ।
- पुर्वाधार निर्माणमा जनसहभागिता बढाइ सरोकारवालाको स्वामित्व बढाउने,
 - स्वरोजगार एवं रोजगारी सृजनामा सहजिकरण गर्ने ,
 - सामाजिक न्याय र समानता कायम गर्ने,
 - स्वास्थ्य क्षेत्रको सवलिकरण एवं स्तरिकरण गर्ने,
 - स्वच्छ वातावरण, प्रकोप न्यूनिकरण र शहरीकरणलाई व्यवस्थित गर्ने,
 - सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने,
 - राजश्वको दायरा बढाउने ।
९. उपरोक्त उद्देश्य हाँसिल गर्नको लागि बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा निम्न पद्धती अवलम्बन गरी बजेट तथा कार्यक्रमलाई जनमुखी, यथार्थपरक, दिगो र प्रभावकारी बनाउने प्रयास गरिएको छ ।
- अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट वित्तिय समानिकरण अनुदान र राजश्व बाँडफाँडको सिमा प्राप्त,
 - आन्तरिक आयको अनुमान,
 - श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समितिबाट बजेट सिमा निर्धारण,
 - समुदाय स्तरबाट नागरिकका आवश्यकता र अपेक्षा संकलन,
 - टोल बस्ती, वडा भेला, छलफल,
 - वडाबाट प्राथमिकता सहित योजना कार्यक्रम सिफारिस,
 - प्राथमिकता क्षेत्र निर्धारण गरी बजेट विनियोजन,
१०. आर्थिक वृद्धि, सामाजिक न्याय, सुशासनको प्रत्याभुति, विकासमा दिगोपना लगायतका क्षेत्रमा रहेका थुप्रै चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा प्राप्त मागहरूलाई संघीय सरकार र प्रदेश सरकारका कार्यक्रमहरूसँग समन्वय र साझेदारीमा समेत अगाडी बढाइनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

११. अब म प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम मार्फत नगर कार्यपालिकाले कार्यान्वयन गर्न चाहेका नीतिगत व्यवस्थाका वारेमा उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

- निजि व्यवसायी सँघ, संस्थाहरूको सहकार्य मार्फत करको आधार र दायरा बढाउने, कर शिक्षा अभियान र सम्पत्ती कर लागु गर्न प्रस्ताव गरिएको छ ।
- पुर्वाधार विकासलाई उच्च प्रथामिकता दिइएको छ ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा मसिना टुक्रे योजनालाई निरुत्साहित गर्दै प्रत्येक वडामा समेत निरन्तरता दिने गरी ठूला योजनाको लागि रकम विनियोजन गरिएको छ ।
- कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन कृषि र सहकारी विच सामाज्यस्यता कायम गरिने छ । कृषि सम्बन्धि लगानीलाई समुह मार्फत प्रवाहित गर्ने निति अवलम्बन गरिएकोछ ।
- पुर्वाधार निर्माणमा जनसहभागिता सुनिश्चितता गरिएको छ । लागत सहभागिता जुट्ने योजनालाई प्राथामिकता दिइएको छ ।
- स्थानीय शासन प्रणालीलाई वालमैत्री, युवामैत्री, लैङ्गिकमैत्री, अपाङ्गमैत्री, जेष्ठनागरिकमैत्री, वातावरणमैत्री एवं समग्रमा नागरिकमैत्री बनाउन तत् तत् क्षेत्रका सुचकहरू सम्बन्धि कार्यक्रमका निमित्त बजेट व्यवस्था गरिएको छ । विशेष गरी नगरपालिकालाई निरक्षरमुक्त बनाउने, स्कूल बाहिर रहेका वालवालिकालाई विद्यालय पुर्याउने, कुशमा नगरपालिकालाई सफा, स्वच्छ, खुला प्लास्टिक र सिसा मुक्त नगर बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सुशासन, क्षमता विकास र नागरिक जनप्रतिनिधि प्रशासन विचको सुमधुर सम्बन्ध कायम गर्न आवश्यक सबै उपायहरू अवलम्बन गरिने छ । त्यसका लागि पर्याप्त बजेट व्यवस्था गरिएको छ । सावजनिक सेवा प्रवाहलाई सेवाग्राही मैत्री तुल्याउन प्रविधिको प्रयोग बढाउने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको मनोबल एवं उत्प्रेरणा वृद्धी गर्न र कार्यसम्पादन क्षमता अभिवृद्धी गर्न रकमको व्यवस्था गरिएको छ । कर्मचारीहरूलाई नगरकार्यपालिकाले तोकेबमोजिम थप सुविधा उपलब्ध गराइनेछ । नगरसभाका पदाधिकारीलाई आवश्यक पोशाक र लोगोको लागि बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- भु-उपयोग योजना, व्यवस्थित वसोवास योजना, फोहोरमैला व्यवस्थापन, सडक मापदण्ड आदी नीतिगत व्यवस्था कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ । त्यस्ता कार्यक्रमहरूलाई क्रियाकलापमा रुपान्तरण गरी कार्यान्वयन कार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ । वडा समितिबाट सिफारिस भइ आएका तर स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन हुन नसक्ने ठूला योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि प्रदेश तथा नेपाल सरकारको सहकार्यमा कार्यान्वयन गर्नका लागि समपुरक कोषमा पर्याप्त बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

१२. अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण मार्फत नेपाल सरकारबाट प्राप्त शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु, झोलुङ्गे पुल, ग्रामिण पहुँच कार्यक्रम लगायतको सशर्त अनुदान बजेट रु. ३४ करोड २८ लाख लाई सम्बन्धित शाखाहरूसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । यी वाहेक नगरपालिका मातहत आउने क्रममा रहेका विषयगत कार्यालय र तिनका वार्षिक कार्यक्रमहरूलाई यसै बजेटको अभिन्न अङ्ग मानी समन्वय गरी प्रभावकारी ढङ्गबाट कार्यान्वयन गरिनेछ । विभिन्न गैर सरकारी संस्थाहरू सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरू, सहकारी संस्थाहरू लगायतका निकायहरूको कार्यक्रमहरूलाई पनि यसै बजेटको अभिन्न अङ्ग मानी समन्वय गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय

अब म आर्थिक वर्ष २०७६/२०७७ को अनुमानित आय, व्यय र श्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१३. प्रस्तुत बजेटको ठुलो हिस्सा वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानिकरण अनुदान १३ करोड ४३ लाख, गण्डकी प्रदेश सरकार वित्तीय समानिकरण अनुदान १ करोड २५ लाख ३३ हजार, नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँड वापत ९ करोड ३२ लाख, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सवारीकर वापतको ८२ लाख १८ हजार, संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम तर्फ ३३ करोड २८ लाख, गण्डकी प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम तर्फ १ करोड, आन्तरिक श्रोत ३ करोड ३० लाख, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणका लागि १६ करोड र अन्य विविध आय ६७ लाख ४९ हजार गरि कुल जम्मा ७९ करोड ०८ लाख आय अनुमान गरिएको छ ।
१४. व्यय तर्फ संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम तर्फ ३३ करोड २८ लाख, गण्डकी प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम तर्फको १ करोड र सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणका लागि १६ करोड तोकिए बमोजिम नै खर्च हुने व्यवस्था मिलाइएको छ भने बाँकी रकम २८ करोड ८० लाख मध्ये चालु खर्च तर्फ ९ करोड विनियोजन गरेकी छु । नगरका पदाधिकारीहरूको पारिश्रमिक वापत १ करोड १० लाख र पत्रकारिता क्षेत्रको प्रवर्द्धनका लागि सुचना प्रकाशन तथा पत्रकारिता शिर्षकमा ८ लाख समेत यही चालु खर्चमा समावेश गरेकी छु । बाँकी रहेको १९ करोड ८० लाख मध्ये पुर्वाधार विकास तर्फ ११ करोड ९० लाख, सामाजिक विकास तर्फ १ करोड ८० लाख, आर्थिक विकास तर्फ १ करोड ४० लाख, वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फ ५० लाख, भैपरी आउने पूँजीगत खर्चका लागि १ करोड र संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तर्फ १ करोड ४५ लाख विनियोजन गरेकी छु । त्यस्तै म्याचिङ्ग फण्ड आवश्यक पर्ने आयोजनाहरूको सञ्चालनका लागि १ करोड ७५ लाख व्यवस्था गरेकी छु ।
१५. लैंगिक समानता, सामाजिक न्याय, सशक्तिकरण, समावेशीकरण र मुल प्रवाहिकरणमा जोड दिँदै नगरमा पछाडी रहेका महिला, दलित, आदिवासी/जनजाती, अल्पसंख्यक तथा सामाजिक न्याय र सुरक्षाको दृष्टीले महत्व दिनुपर्ने जेष्ठनागरिक, बालबालिका, एकल महिला तथा फरक क्षमताका नागरिकहरूलाई प्राथमिकतामा राखि क्षेत्रगत कार्यक्रमहरूमा समेटेर कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएकी छु ।
१६. राजश्वको शिर्षकगत अनुमानित विवरण, संचित कोषमा जम्मा हुने गरी विभिन्न श्रोतबाट प्राप्त हुने आय र व्ययको शिर्षकगत विवरणहरू अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ ।

अन्त्यमा,

१७. बजेट तथा कार्यक्रम निर्माणको क्रममा आफ्नो अमूल्य सुझावहरू दिई सहयोग गर्नुहुने नगर-प्रमुख ज्यू लगायत नगरका सम्पूर्ण पदाधिकारीज्यूहरू, विभिन्न कार्यालयका कार्यालय प्रमुख ज्यूहरू, विभिन्न राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधी ज्यूहरू, पर्वत उद्योग वाणिज्य संघ लगायतका संघ संस्थाहरू, नागरिक समाज, गैर सरकारी संस्था, पत्रकारहरू लगायत प्रत्यक्ष परोक्ष रूपमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरू साथै कुशमा नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूमा आभार व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद ।

सीता कुमारी काफ्ले लामिछाने
उप-प्रमुख